

Arbetsmarknadspolitiskt förslag – dokumentera coronakrisen

Bakgrund: Enligt företaget Bisnis Analys finns det 4 173 företag med SNI-koden press- och övriga fotografer. Det är till två tredjedelar enskilda firmor och sen finns det även handels- och aktiebolag. Därutöver finns det studio- reklam- och porträttfotografer med egen SNI-kod. De flesta fotografer står nu utan försörjning då det inte längre beställs några uppdrag. Samtidigt blöder dagstidningarna då företag inte längre annonserar. Enligt TU – Medier i Sverige riskerar deras medlemmar att förlora uppåt 50 procent av sina annonsintäkter i april.

Förslag: Låt yrkesfotograferna fritt dokumentera det som nu sker till följd av coronaviruset i ett statligt finansierat beredskapsprojekt, Coronabildsverige. Detta kan ske genom stillbild och rörlig bild. Samtliga bilder märks med projektkod, Swecor och lagras hos antingen en bildbyrå, annat kommersiellt arkiv eller på fotografs egen hemsida. Det här blir ett sätt att låta fotograferna arbeta istället för att vänta på bidrag samtidigt som staten får tillbaka cirka 40 procent i skatt.

Användning: Bilderna och filmerna – senare benämnda bilderna – får användas fritt i redaktionella sammanhang, som tidning eller tidskrift i tryckt media eller på nätet under projektiden. Detta gäller användning i Sverige och för medlemmar i Tidningsutgivarna, Sveriges Tidskrifter, TV4 och Sveriges Television. All annan användning debiteras som vanligt, exempelvis för nyhetsbrev eller användning i bok. Förutom statliga eller kommunala utställningar där bilderna ersätts enligt MU-avtalet med en rabatt om 20 procent, detta gäller även efter projektiden.

Forskning: Samtliga ersatta bilder sparas med ordet Swecor i dokumentnamn och ska av fotograf tillsändas Kungliga biblioteket för forskningsändamål.

Ersättning: Fotograf erhåller från staten via Bildupphovsrätt 500 kr per bild plus moms. Yrkesverksam fotograf måste registrera minst 10 bilder per kalendermånad. För rörligt gäller samma regler och där är 10 sekunder kortaste längd på inslag om det inte är en nyhetshändelse – då kan dispens medges för kortare inslagslängd.

Administration: Bildupphovsrätt erhåller 40 kr per bild plus moms av staten för ekonomisk administration av projektet.

Deltagande: Yrkesverksamma fotografer med företag kan anmäla sig till projektet. Företaget behöver inte vara ansluten till en branschorganisation. Även anställda fotografer kan vara med om deras arbetsgivare medger det. De bilderna får användas på samma sätt som anges under Användning ovan. Självfallet kan företag vara med i projektet med ett mindre urval av bilder.

Fotograf ska ha beslutanderätt om vilka bilder som ingår i projektet. Förslagsvis kan max 1 000 deltagare vara med i projektet. Det kommer även att tas hänsyn till geografisk spridning för att projektet ska nå utanför storstäderna. BLF, SJF och Bildupphovsrätt administrerar deltagandet.

Kvalitetssäkring: Bilderna ska hålla en yrkesmässig kvalitet. Det går inte att lämna in eller rapportera 10 bilder tagna under en kortare tid så tillvida att det inte är en nyhetshändelse som dokumenteras live. Däremot går det att fotografera samma plats under flera dagar. För att säkerställa att projektet håller en branschstandard skapas ett råd med representanter från BLF, SJF, Bildupphovsrätt och Kulturrådet.

Rådet kan vid behov ta stickprov för att säkra att bilderna håller den kvalitet som är förenligt med projektet. Arkiv som tar emot bilder står för sedvanlig kvalitetskontroll. Missbruk beivras och fotograf som bryter mot villkoren kan bli återbetalningsskyldig.

Metadata: Varje bild ska som dokumentnamn börja med Swecor och i övrigt ha uppgift om datum, tid och ort och innehålla en kort beskrivning samt fotografens namn. Exempel: 2020-04-02. Umeå, Tegsområdet. På förmiddagen. Två kvinnliga pensionärer på promenad med stavar. Foto: Amanda Nordmark/Coronabildsverige. För rörligt kan prata godtas. Den tiden räknas då inte in som inslagstid.

Projektid: Projektet genomförs från den 6 april till den 31 augusti 2020. Bilder som är tagna tidigare under året får registreras i efterhand. Projektet kan förlängas om parterna är överens om det.

Upphovsrätt och avtal: Upphovsrätten ligger kvar hos enskild fotograf eller enligt anställningsavtal. Nyttjanderätten är projektiden, dvs. 6 april till den 31 augusti. Användning från 1 september regleras i särskild ordning. De avtal som exempelvis Aller, Bonnier News och Egmont har med frilansare påverkas inte av detta projekt. För beställningsuppdrag utgår ersättning som vanligt.

Risk: Det går inte att tvinga någon fotograf att vara med i projektet på grund av risken för smitta. Vi uppmanar samtliga deltagande fotografer att vara professionella utan att riskera hälsan.

Europeiskt samarbete: Självklart kan man tänka sig att vidga projektet att gälla inom EU. Då skulle tidningarna enklare komma åt bilder från övriga länder i Europa som inte är via de traditionella nyhetsbyråerna.

Samhällsnytta: Vi är skyldiga att dokumentera den tid vi lever i, särskilt under en kris. Vi bidrar till historien om vi i bild dokumenterar det som sker. Nu finns det en unik möjlighet att skildra coronakrisen och samtidigt låta det bli en del av vårt kommande kulturarv. Projektet Coronabildsverige räddar jobb i en bransch i kris och säkerställer vår informationsplikt för kommande generationer.

Organisationerna Bildleverantörernas Förening BLF, Journalistförbundet och Bildupphovsrätt i Sverige står bakom förslaget.

Stockholm den 1 april 2020.